



2022/0000(BUD)

8.9.2022

LAUSUNTO

naisten oikeuksien ja sukupuolten tasa-arvon valiokunnalta

budjettivaliokunnalle

Euroopan unionin yleisestä talousarviosta varainhoitovuodeksi 2023 – kaikki
päluokat
(2022/0000(BUD))

Valmistelija: Monika Vana

PA_NonLeg

EHDOTUKSET

Naisten oikeuksien ja sukupuolten tasa-arvon valiokunta pyytää asiasta vastaavaa budjettivaliokuntaa sisällyttämään seuraavat ehdotukset päätöslauselmaesitykseen, jonka se myöhemmin hyväksyy:

- A. ottaa huomioon, että sukupuolten tasa-arvo on yksi Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 2 artiklassa vahvistetuista unionin perusarvoista; toteaa, että Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 8 artiklassa vahvistetaan sukupuolten tasa-arvon valtavirtaistamisen periaate määräämällä, että unioni pyrkii kaikissa toimissaan poistamaan eriarvoisuutta;
- B. ottaa huomioon, että sukupuolten tasa-arvoa koskevassa EU:n strategiassa 2020–2025 esitettiin politiikkatavoitteita ja toimia, joilla pyritään saavuttamaan merkittävää edistystä kohti sukupuolten tasa-arvoon perustuvaa Eurooppaa vuoteen 2025 mennessä;
- C. ottaa huomioon, että parlamentti on toistuvasti kehottanut komissiota edistämään toimissaan sukupuolten tasa-arvon valtavirtaistamista, sukupuolitietoisesta budjetoinnista ja sukupuolivaikutusten arviointien käyttöä ja panemaan ne täytäntöön kaikilla unionin politiikan aloilla; ottaa huomioon, että talousarviot eivät koskaan ole sukupuolineutraaleja, ja toteaa, että ne on siksi laadittava siten, että selkeänä tavoitteena on torjua syrjintää, ja siten, että pyritään saavuttamaan kaikki ja täyttämään kaikkien erityistarpeet; toteaa, että parlamentti on painokkaasti pyytänyt sukupuolten tasa-arvon valtavirtaistamista ja sukupuolitietoisesta budjetoinnista täytäntöönpanoa talousarviomenettelyssä;
- D. ottaa huomioon, että tilintarkastustuomioistuimen erityiskertomuksessa nro 10/2021¹ vahvistettiin, että unionin talousarviokierroksessa ei oteta vielä asianmukaisesti huomioon sukupuolten tasa-arvoa ja että komissio ei ole vielä täyttänyt sitoumustaan sisällyttää sukupuolten tasa-arvon valtavirtaistaminen unionin talousarvioon;
- E. ottaa huomioon, että parlamentti on toistuvasti vaatinut riittävää rahoitusta Euroopan tasa-arvoinstituutille (EIGE), perusoikeus-, tasa-arvo- ja kansalaisuusohjelmalle ja sitä seuraavalle kansalaisten, tasa-arvon, perusoikeuksien ja arvojen ohjelmalle² ja riittävää rahoitusta ja painopisteen asemaa sen Daphne-lohkolle, jotta voidaan varmistaa syrjimättömyys ja sukupuolten tasa-arvo;
- F. ottaa huomioon, että Venäjän perusteeton sota Ukrainaa vastaan ja siitä johtuvat humanitaarinen ja energiakriisi lisäävät entisestään köyhyyttä erityisesti naisten keskuudessa; katsoo, että unionin talousarviolla olisi oltava valmiudet reagoida kasvavaan epävarmuuteen; ottaa huomioon, että olisi harkittava erityisiä toimenpiteitä ja painopisteitä, joilla vastataan naisten ja tyttöjen tarpeisiin, sekä pakolaisina olevien että kriisin seurauksista kärsivien naisten ja tyttöjen tarpeisiin;
- G. ottaa huomioon, että covid-19-kriisillä on suhteeton vaikutus naisiin ja tyttöihin ja että

¹ Euroopan tilintarkastustuomioistuin, Sukupuolten tasa-arvon valtavirtaistaminen EU:n talousarviossa: aika siirtyä sanoista tekoihin, erityiskertomus nro 10, 2021, Euroopan unionin julkaisutoimisto, Luxemburg, 2021.

² Perustettu asetuksella (EU) 2021/692.

se pahentaa olemassa olevaa eriarvoisuutta, mikä lisää sukupuolistuneen väkivallan riskiä erityisesti sulkutoimien aikana ja lisää työmarkkinoilta poistumista, joka liittyy hoitotehtävien lisääntymiseen; ottaa huomioon, että suurin osa kriisistä kärsivillä aloilla työskentelevistä on naisia;

- H. ottaa huomioon, että naiset ovat yhä aliedustettuina johtotehtävissä ja päätöksenteossa mutta yliedustettuina matalapalkkaisilla aloilla, kuten hoivatyössä ja palvelualalla sekä epävirallisessa taloudessa ja aloilla, joilla epävarmat työolot ovat yleisempiä kuin muualla; katsoo, että on ratkaisevan tärkeää taata naisille oikeus työpaikkoihin, joissa on taatut oikeudet, ja oikeus äitiyteen ilman, että siitä aiheutuu kielteisiä seurauksia; toteaa, että esimerkkejä syrjinnästä ovat työnantajien työhaastatteluissa naisiin kohdistama painostus sekä naispuolisiin työntekijöihin kohdistuva kasvava taloudellinen ja työhön liittyvä paine olla pitämättä äitiyslomaa; korostaa, että vaikka otetaan huomioon yksityis-, perhe- ja työelämän tasapaino, unionin talousarvioon olisi sisällytettävä investointien lisääminen julkisiin palveluihin, mukaan lukien laadukkaat terveydenhuoltojärjestelmät ja julkinen sosiaaliturvajärjestelmä varmistaen, että se kuuluu kaikille;
- I. ottaa huomioon, että sukupuolijakauma on epätasapainossa digitaalitaloudessa ja luonnontieteiden, teknologian, insinööritieteiden ja matematiikan (STEM) aloilla niin koulutuksessa kuin työelämässäkin; ottaa huomioon, että resursseilla, joilla parannetaan kaikkien sukupuolivähemmistöjen vaikutusmahdollisuuksia digitaalisen osallisuuden kautta, voitaisiin edistää sukupuolten tasa-arvoa digitaalisella aikakaudella;
1. korostaa, että sukupuolinäkökulma olisi sisällytettävä täysimääräisesti ja riittävästi talousarviomenettelyn kaikille tasoille erityisesti, kun otetaan huomioon covid-19-pandemian sukupuolisidonnaiset vaikutukset ja lisääntyvät pyrkimykset naisten oikeuksien ja sukupuolten tasa-arvon heikentämiseen useissa jäsenvaltioissa; kehottaa noudattamaan sukupuolitietoista budjetoitua kaikissa unionin ohjelmissa ja sisällyttämään niihin sukupuolisidonnaisia tavoitteita ja määrittelemään asiaa koskevat budjettikohdat, seuraamaan tehokkaasti, miten unioni edistää sukupuolten tasa-arvoa ja tarkistamaan ohjelmien ja varainkäytön sukupuolisensitiivisyyden, jotta ohjelmia ja varainkäyttöä voidaan mukauttaa päätelmien mukaisesti;
 2. suhtautuu tässä yhteydessä myönteisesti komission jatkuvaan sitoumukseen kehittää menetelmä sukupuolisidonnaisten menojen mittaamiseksi sekä sukupuoleen liittyvien tietojen keruun jatkuvaan arviointiin; edellyttää, että parlamenttia kuullaan arviointiprosessin kaikissa vaiheissa; odottaa, että komissio panee sitoumuksensa täysimääräisesti täytäntöön ja raportoi niistä erityisesti budjettivallan käyttäjälle;
 3. painottaa, että koska kansalaisten, tasa-arvon, perusoikeuksien ja arvojen ohjelmalla on ainoana ohjelmana sukupuolisidonnaiset menotavoitteet, jotka koskevat esimerkiksi sukupuolistuneen väkivallan ehkäisyä ja torjuntaa, sille on ehdottomasti osoitettava riittävää rahoitusta ja siten lisättävä sen määrärahoja niin, että voidaan asianmukaisesti torjua eriarvoisuutta, jota ovat pahentaneet useat kriisit, kuten covid-19-pandemia, Ukrainassa käytävä sota ja naisten oikeuksien ja erityisesti seksuaali- ja lisääntymisterveyden ja -oikeuksien heikentämissyrkimykset useissa jäsenvaltioissa, jotta voidaan lopulta saavuttaa kestävä edistystä;

4. korostaa, että tarvitaan riittävästi rahoitusta sukupuolten tasa-arvoa koskevan EU:n strategian 2020–2025 keskeisten tavoitteiden edistämiseksi, muun muassa sukupuoleen perustuvan väkivallan lopettamiseksi, sukupuolistereotyyppien kyseenalaistamiseksi, sukupuolten välisten erojen kaventamiseksi työmarkkinoilla ja tasapuolisen osallistumisen saavuttamiseksi talouden eri aloilla;
5. vaatii jälleen painokkaasti lisäämään resursseja sukupuolistuneen väkivallan torjumiseen sekä lisäämään rahoitusta sukupuolten tasa-arvon edistämiseen ja valtavirtaistamiseen sekä asianmukaisille järjestöille Daphne-lohkosta ja unionin arvojen lohkosta, erityisesti kun on kyse naisiin kohdistuvien väkivaltatapausten mitattavissa olevasta lisääntymisestä covid-19-pandemian puhkeamisen jälkeen; korostaa, että julkisia, taloudellisia ja inhimillisiä resursseja on lisättävä, jotta voidaan tukea köyhyysvaarassa olevia väestöryhmiä ja torjua vaaratilanteita lasten ja nuorten, ikääntyneiden, vammaisten ja asunnottomien osalta;
6. kehottaa tässä yhteydessä jakamaan budjettikohdan ”Tasa-arvo ja oikeudet” kahtia, jotta voidaan varmistaa avoimuus varaamalla sukupuolten tasa-arvoa koskeville toimenpiteille oma budjettikohta; kehottaa varaamaan rahoitusta hankkeille, joilla myötävaikutetaan sukupuolten tasa-arvon ja sukupuolten tasa-arvon valtavirtaistamisen edistämistä koskevien erityistavoitteiden täytäntöönpanoon;
7. suosittaa erityisesti lisäämään rahoitusta, jolla edistetään äitiyden, vanhemmuuden ja varhaislapsuuden suojelua asiaankuuluvien ohjelmien avulla; kehottaa siksi kiinnittämään erityistä huomiota äitien ja lasten terveyteen unionin vuoden 2023 talousarviossa; suosittaa lisäksi, että taataan varoja imetyksen puolustamiseen, edistämiseen ja tukemiseen, jotta voidaan auttaa saavuttamaan Maailman terveysjärjestön tavoite, jonka mukaan 50 prosenttia maailman vauvoista saisi pelkästään rintamaitoa elämänsä kuuden ensimmäisen kuukauden aikana vuoteen 2025 mennessä, mikä edellyttää muun muassa sen varmistamista, että äitiys- ja isyysloma on riittävän pitkä ja siltä ajalta maksetaan riittävän hyvä korvaus;
8. kehottaa painokkaasti torjumaan epävarmojen työpaikkojen luomisen; vaatii komissiota ja jäsenvaltioita edistämään kollektiivisia työehtosopimuksia, palkkojen nousua, toistaiseksi voimassa olevia työehtosopimuksia ja työajan sääntelyä; kehottaa parlamenttia ja muita unionin toimielimiä torjumaan epävarmuutta edistämällä kollektiivisia työehtosopimuksia ja oikeuksia kunnioittavaa työtä, hylkäämällä alihankintasopimukset ja varmistamalla, että samasta työstä maksetaan sama palkka;
9. korostaa, että seksuaali- ja lisääntymisterveys ja -oikeudet ovat perusoikeuksia ja sukupuolten tasa-arvon ennakkoodellytys; toistaa, että on tarpeen lisätä EU4Health-ohjelman määrärahoja, joilla tuetaan toimia, joilla varmistetaan terveyteen liittyvät sukupuolinäkökohdat, mukaan lukien seksuaali- ja lisääntymisterveys, joka on olennainen osa terveydenhuoltoa ja joka on asetettava terveyspolitiikan keskiöön, jotta voidaan varmistaa palvelujen yleinen saatavuus ja laatu, erityisesti kun otetaan huomioon naisten oikeuksien heikentäminen ja turvallisen ja laillisen abortin saatavuuden heikentäminen useissa jäsenvaltioissa sekä vapaaehtoisen perhesuunnittelun sekä äitiysterveiden ja vastasyntyneiden lasten terveyden kannalta olennaiset hoito- ja lääkeuodot, ja sukupuolikohtaisten sairauksien, kuten fibroidien, premenstruaalisen oireyhtymän ja endometriosisin, tutkimus ja hoito

intersektionaalisesti, erityisesti mustien ja vähemmistöihin kuuluvien naisten diagnosoinnin ja hoidon osalta;

10. korostaa, että unionin talousarviolla on oltava aktiivisempi rooli YK:n kestävän kehityksen tavoitteiden saavuttamiseen tähtäävissä toimissa; kehottaa siksi käyttämään talousarviota siten, että tuetaan toimenpiteitä ja hankkeita, joilla pyritään poistamaan naisten ja lasten köyhyys, parantamaan pääsyä työmarkkinoille, poistamaan miesten ja naisten välisiä palkkaeroja ja eriarvoisuutta työelämässä, parantamaan terveydenhuollon saatavuutta ja tarjontaa sekä torjumaan naisiin, lapsiin ja nuoriin kohdistuvaa väkivaltaa;
11. korostaa Euroopan tasa-arvoinstituutin ratkaisevaa työtä tietoisuuden lisäämiseksi sukupuolten epätasa-arvon laajuudesta ja syistä unionissa, mikä on näkynyt sille osoitettujen tehtävien lisääntymisenä ja joka on erityisen tärkeää meneillään olevien kriisien vuoksi; pelkää, että Euroopan tasa-arvoinstituutin toiminnan vähentäminen entisestään vaarantaa sukupuolten tasa-arvoa koskevat Euroopan unionin poliittiset painopisteet; pyytää siksi määrärahoja kahdeksalle sopimussuhteiselle toimihenkilölle, jotta Euroopan tasa-arvoinstituutti voi hoitaa tehtävänsä tehokkaasti perusvirastona kehitettäessä, analysoitaessa, arvioitaessa ja levitettäessä menetelmiä, joilla tuetaan sukupuolten tasa-arvon sisällyttämistä kaikkiin unionin politiikkoihin ja niistä johtuviin kansallisiin politiikkoihin;
12. pitää valitettavana sukupuolten välistä kuilua digitaalisissa taidoissa sekä STEM-urilla, teollisuuden johtotehtävissä ja yrittäjyydessä; kehottaa komissiota vahvistamaan käytettävissä olevia välineitä ja kehittämään synergioita; kehottaa kannustamaan unionin talousarviossa naisten osallistumista digitaalitalouteen ja STEM-aloihin ja -uriin unionin ohjelmien kautta esimerkiksi tutkimuksen, innovoinnin ja teknologian aloilla;
13. korostaa, että on tärkeää käyttää Euroopan rakenne- ja investointirahastoja, kuten Euroopan sosiaalirahasto plussaa (ESR+), sukupuolten tasa-arvon, naisten työllisyyden ja työmarkkinoille pääsyn, elinikäisen oppimisen ja koulutuksen sekä lastenhoito- ja pitkäaikaishoitopalvelujen edistämiseen, erityisesti kun otetaan huomioon, että sukupuolten palkkaero on unionissa keskimäärin 14 prosenttia, ja vastaamaan työmarkkinoille osallistumiseen liittyviin systeemiin haasteisiin, mukaan lukien sukupuolten välisen hoitokuilun poistaminen sekä stereotyyppien, normien, roolien ja perinteiden muuttaminen;
14. korostaa, että ESR+:n työllisyyden ja sosiaalisen innovoinnin toimintalohkon yleisenä tavoitteena on edistää työllisyyttä, yhdenvertaista pääsyä työmarkkinoille, yleissivistävää ja ammatillista koulutusta, sukupuolten tasa-arvoa ja sosiaalista osallisuutta tarjoamalla taloudellista tukea unionin tavoitteille; katsoo, että siksi tuella olisi vastattava myös ukrainalaisten pakolaisnaisten ja -lasten tarpeisiin heitä vastaanottaville alueille annettavan avun osalta; kehottaa siksi komissiota ja neuvostoa lisäämään ESR+:n ohjelmien, tasa-arvo- ja perusoikeusohjelmien ja turvapaikka-, maahanmuutto- ja kotouttamisrahaston ohjelmien määrärahoja kansalaisyhteiskunnan järjestöille, turvakodeille ja palveluntarjoajille, jotka tukevat naisia Ukrainassa, sekä EU:n kansalaisyhteiskunnan järjestöille, jotka tukevat Ukrainasta tulevia pakolaisia, myös seksuaalisesta väkivallasta sota-aseena selvinneitä; kehottaa lisäksi lisäämään

turvapaikka-, maahanmuutto- ja kotouttamisrahaston määrärahoja, jotta voidaan tukea jäsenvaltioiden toimia ihmiskaupan torjumiseksi ja suojella naisia ja lapsia tältä järjestäytyneeltä rikollisuudelta;

15. kehottaa komissiota ja neuvostoa lisäämään määrärahoja kansalaisyhteiskunnan järjestöille, jotka edistävät naisten oikeuksia, erityisesti järjestöille, jotka edistävät seksuaali- ja lisääntymisterveyttä ja -oikeuksia, kuten maailmanlaajuiselle SheDecides-aloitteelle, sekä hlbt+ -henkilöiden oikeuksia, kun otetaan huomioon naisten oikeuksien ja erityisesti seksuaali- ja lisääntymisterveyden ja -oikeuksien heikentämissyrkimykset, ja varmistamaan, että sukupuolten tasa-arvoa vastustavat ja abortinvastaiset järjestöt eivät voi saada unionin varoja.

**TIEDOT HYVÄKSYMISESTÄ
LAUSUNNON ANTAVASSA VALIOKUNNASSA**

Hyväksytty (pvä)	8.9.2022
Lopullisen äänestyksen tulos	+: 21 -: 3 0: 2
Lopullisessa äänestyksessä läsnä olleet jäsenet	Isabella Adinolfi, Christine Anderson, Robert Biedroń, Annika Bruna, Margarita de la Pisa Carrión, Frances Fitzgerald, Heléne Fritzon, Lina Gálvez Muñoz, Elżbieta Katarzyna Łukacijewska, Radka Maxová, Karen Melchior, Andželika Anna Możdżanowska, Maria Noichl, Sandra Pereira, Samira Rafaela, Terry Reintke, Diana Riba i Giner, María Soraya Rodríguez Ramos, Christine Schneider, Sylwia Spurek
Lopullisessa äänestyksessä läsnä olleet varajäsenet	Cindy Franssen, Marina Kaljurand, Predrag Fred Matić, Monika Vana, Pernille Weiss
Lopullisessa äänestyksessä läsnä olleet sijaiset (209 art. 7 kohta)	Giuliano Pisapia

**LOPULLINEN ÄÄNESTYS NIMENHUUTOÄÄNESTYKSENÄ
LAUSUNNON ANTAVASSA VALIOKUNNASSA**

21	+
PPE Group	Isabella Adinolfi, Frances Fitzgerald, Cindy Franssen, Elżbieta Katarzyna Lukacijewska, Christine Schneider
Renew Group	Karen Melchior, Samira Rafaela, María Soraya Rodríguez Ramos
S&D Group	Robert Biedroń, Heléne Fritzon, Lina Gálvez Muñoz, Marina Kaljurand, Predrag Fred Matić, Radka Maxová, Maria Noichl, Giuliano Pisapia
The Left Group	Sandra Pereira
Verts/ALE Group	Terry Reintke, Diana Riba i Giner, Sylwia Spurek, Monika Vana

3	-
ECR Group	Margarita de la Pisa Carrión
ID Group	Christine Anderson, Annika Bruna

2	0
ECR Group	Andżelika Anna Mozdżanowska
PPE Group	Pernille Weiss

Symbolien selitys:

+ : puolesta

- : vastaan

0 : tyhjää